

Роль інновацій в забезпеченні конкурентоспроможності та сталого розвитку підприємств України

Л. В. ДЕРМАНСЬКА

*Тернопільський національний економічний університет
48500 Україна, Тернопільська обл. м. Чортків, вул. Бучацька 6
d_lydmula@mail.ru*

На даний час Україна розвивається як країна з високою часткою сировинних галузей промисловості, де переважає сфера низьконаукоємного матеріального виробництва. Відомо, що рівень розвитку країни залежить від рівня розвитку інноваційної діяльності, тому впровадження інновацій у ринкову економіку є одним із наймогутніших важелів конкурентної боротьби та економічного зростання підприємств. Проте, на сьогоднішній день існує велика кількість бар'єрів щодо одержання підприємствами доступу до передових технологій. Саме питанню інноваційного розвитку підприємств необхідно приділяти все більшу увагу, так як тільки через такий розвиток можливе досягнення конкурентних переваг на внутрішніх та зовнішніх ринках.

Сьогодні інновації стають ключовим чинником розвитку для більшості підприємств, тому важливо, що вітчизняні науковці акцентують свої дослідження на особливостях інноваційних процесів, пов'язаних з поліпшенням всього виробничо-господарського потенціалу підприємств та економічного стану України загалом. Зокрема, вагомими є пошуки у цьому напрямку таких науковців, як Амоші О. І., Говорухи Ж. А., Кіктенка О. В., Солохи Д. В., Федулова Л. Однак масштаби та рівень наукової розробки національних інноваційних пріоритетів, пошук основних чинників, які гальмують інноваційну діяльність підприємств та обґрунтування механізмів залучення інновацій в Україну, залишаються недостатніми.

При дослідженні даної проблематики, слід, перш за все, звернути увагу на чинники, які впливають на стійкість та конкурентоспроможність підприємства, а саме : положення підприємства на фінансовому ринку; виробництво продукції, що користується попитом; якість продукції; потенціал підприємства в

діловій співпраці; ступінь залежності від зовнішніх кредитів і інвесторів; наявність неплатоспроможних дебіторів; інноваційна діяльність; ефективність господарських і фінансових операцій .

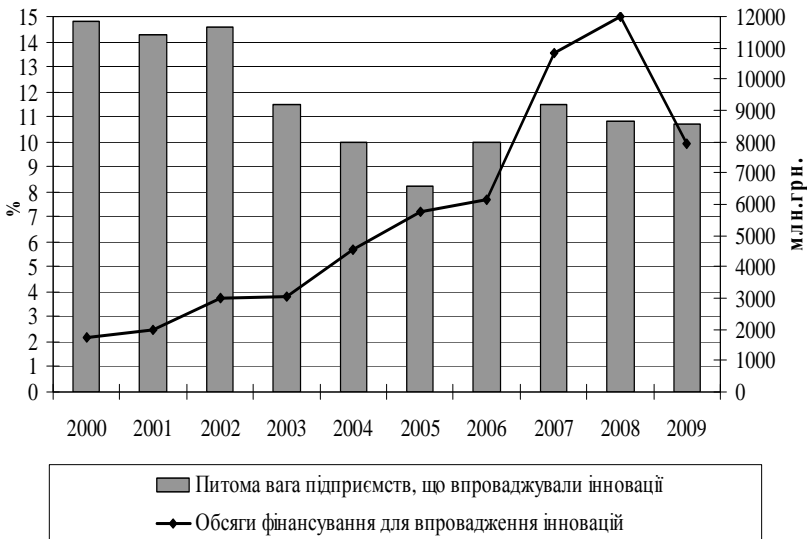
Вище перелічене дає змогу ще раз підтвердити важливість впливу інноваційних процесів в забезпеченні високих показників діяльності та розвитку стійких конкурентних переваг підприємства. В свою чергу, на формування інноваційної діяльності впливає: державне регулювання даного процесу [3, с.67-70].

Інновації, як результат інноваційної діяльності, з одного боку, повинні бути орієнтовані на краще, більш повне задоволення запитів споживачів, а з іншого – на отримання певного економічного ефекту.

Але, на жаль, за даними більшості експертів-науковців стан інноваційної діяльності в Україні відзначається нестабільністю. Основною причиною різкого зниження показників інноваційної діяльності промислових підприємств є саме перехідний період в економіці країни.

Підтвердженням такого становища є наступні статистичні дані в Україні за 2000-2009 роки (рис.)

Даний рисунок дає змогу прослідкувати чітку тенденцію зростання обсягів фінансування за 2000-2008 рр. для впровадження інновацій в Україні. Так, обсяги фінансування за 2008 р. (11994,2 млн. грн.) порівняно з 2000 р. (1757,1 млн. грн.) зросли на 10237,1 млн. грн. або у 6,8 рази. Хоча обсяги фінансування за даний період зберігали напрямок зростання, однак внаслідок економічної кризи вони різко зменшилися до 7949,9 млн. грн. що звичайно не забезпечує достатнього розвитку інноваційних процесів в Україні. З іншої сторони протягом 2001-2005 рр. відбулося зменшення числа

Динаміка питомої ваги підприємств, що впроваджували інновації та обсягів фінансування інновацій в Україні за 2000-2009 рр.

промислових підприємств, які впроваджували інновації на 6,6 %, а з 2005-2007рр. збільшилася на 3,3 %. Для порівняння у США, Японії, Німеччині та Франції частка інноваційних підприємств становить 70-80% від їх загальної кількості. Коли в Україні рівень інноваційної активності промислових підприємств у 2007 р. становило 11,5% від їх кількості, тоді як у 2004 р. – 10,0%, 2005 р. – 8,2% , 2006 р. – 10,0 %, 2008 – 10,8%, 2009 – 10,6 %.

Проаналізувавши дану ситуацію, можна констатувати тільки одне, що з боку держави не робиться ніяких спроб для стимулювання інноваційних процесів в Україні, що прямо впливає на конкурентоспроможність підприємств.

Причиною такого становища є, практично, відсутність належних умов для ефективного здійснення інноваційної діяльності. Перешкоди фінансового, політичного, правового, організаційного характеру постають на шляху здійснення безперервного та ефективного інноваційного розвитку підприємств. У свою чергу

державою повинна проводитись різностороння політика нововведень, оскільки інновації є результатом комплексу заходів наукового, організаційного, економічного, фінансового, технічного та іншого спрямування. Тому, для забезпечення стабільності, конкурентоспроможності та рентабельності підприємств, будь-які вжиті заходи повинні бути взаємопов'язаними та своєчасно реалізованими.

Для вирішення існуючих проблем та забезпечення успішної реалізації інновацій на підприємствах необхідно здійснити: упорядкування та вдосконалення законодавства, що регламентує діяльність інноваційного підприємництва та адаптацію нормативно-правової бази інноваційної діяльності до принципів та норм Європейського Союзу; формування та розвиток діяльності системи виробничо-технологічного забезпечення, сертифікації і просування розробок; сприяння відновленню функціонування патентних підрозділів на підприємствах державної форми власності; створення підрозділів з питань охорони інтелектуальної власності в центральних органах виконавчої влади; удосконалення та спрощення процедури експертизи та реєстрації інноваційних структур та їх проєктів; активізацію інвестиційної діяльності для розвитку інноваційної інфраструктури.

Таким чином, створивши умови для розвитку в країні інноваційної економіки, держава зможе забезпечити конкурентоспроможність і економічну стійкість підприємств. Тільки інноваційні процеси забезпечать успішну діяльність підприємств України, що, у свою чергу, сприятиме економічному зростанню, підвищенню добробуту громадян, здійсненню державою ефективної соціальної політики, наближенню її до європейських стандартів.

1. Амоша О. І. Інноваційний шлях розвитку України: проблеми та рішення / О. І. Амоша // Економіст. – 2005. – №6. – С. 28-33.

2. Кіктенко О.В. Формування передумов реалізації переваг інноваційної діяльності / О. В. Кіктенко // Економіка і держава. – 2007. – №3 – С. 67-70.

3. Корілько М. Д. інновації в діяльності суб'єктів господарювання / Корілько М. Д. // Актуальні проблеми економіки. – 2009. – №5. – С. 149-154.

4. Федулова Л. І. Перспективи інноваційно-технологічного розвитку промисловості України / Л. І. Федулова // Економіка України. – 2008. – №7. – С. 24-36.

5. Сайт Державного комітету статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http // www. ukrstat.gov.ua](http://www.ukrstat.gov.ua).